

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ



صورتجلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی (M.A)

نام و نام خانوادگی دانشجو: **الہہ فرہمند پور** در تاریخ: **۸۹/۰۶/۳۰** رشته: **روانشناسی عمومی**

از پایان نمہ خود تحت عنوان: **مقایسه سبک دلبستگی و عزت نفس دانش آموزان راهنمایی آزار دیدہ و آزار ندیدہ در شہر شیراز**

با درجہ و نمرہ دفاع نمودہ است.

نام و نام خانوادگی ہیأت داوران: سمت ہیأت اعضای داوری

۱. سرکار خانم دکتر آذرمیدخت رضایی استاد راهنما

۲. جناب دکتر سلطانعلی کاظمی استاد مشاور

۳. سرکار خانم دکتر حسینی استاد داور

مدیر / معاونت پژوهش  
مہر امضاء

مراتب فوق مورد تأیید است



دانشگاه آزاد اسلامی

واحد مرودشت

**گروه روانشناسی**

**پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد ((M.A))**

**در رشته روانشناسی گرایش عمومی**

**عنوان:**

**مقایسه سبک دل بستگی و عزت نفس دانش آموزان راهنمایی آزار دیده**

**و آزار ندیده در شهر شیراز**

**استاد راهنما:**

**دکتر آذر میدخت رضایی**

**استاد مشاور:**

**دکتر سلطانه علی کاظمی**

**نگارش:**

**الهه فرهمندپور**

تابستان ۱۳۸۹

## تقدیم به

مادر م که بانحال مھرش سلپانی زیبا و با طراوت بر زندگی ام گسترد.

## تشر و قدردانی

تختین پاس به پیشگاه حضرت دوست که هر چه هست از اوست.

بر خود فرض می دانم از مساعی دین اساتید ارجمندی که در انجام و تدوین این پژوهش مرایاری نمودند شکر و قدردانی  
نمایم.

از استاد ارجمند و کرانامه سرکار خانم دکتر آذمیدخت رضایی که به عنوان راهنما همواره در نهایت صبر و بردباری بارهبنایی  
های ارزنده خود در طول نگارش پایان نامه مرایاری نمودند شکر و قدردانی می کنم.

هم چنین با پاس از استاد ارجمند جناب آقای دکتر سلطانعلی کاظمی که زحمت مشاوره این پژوهش را داشته و من را از  
راهنمایی ها و نکته سنجی های دقیق خود بهره مند ساختند قدردانی می کنم.

## چکیده

هدف اصلی این پژوهش مقایسه سبک دلبستگی و عزت نفس دانش آموزان آزار دیده و آزار ندیده است. روش مطالعه، توصیفی و از نوع علی-مقایسه ای و برای اندازه گیری متغیرها از پرسشنامه های عزت نفس کوپر اسمیت (۱۹۶۷)، سبک دلبستگی هازن و شاور (۱۹۸۷) و پرسشنامه ضربه کودکی (CTQ) برنستاین و همکاران (۱۹۹۴) استفاده گردید. روش نمونه گیری خوشه ای تصادفی چند مرحله ای استفاده شد. نمونه آماری شامل ۴۰۰ نفر از دانش آموزان دوره راهنمایی شهر شیراز (نفر ۱۰۰ دختر آزار دیده و ۱۰۰ نفر دختر آزار ندیده، ۱۰۰ نفر پسر آزار دیده و ۱۰۰ نفر پسر آزار ندیده) انتخاب گردید. برای تجزیه و تحلیل داده ها از آزمون  $t$ ، تحلیل واریانس چند متغیره و ضریب همبستگی پیرسون، استفاده شد. نتایج پژوهش نشان داد که: سبک دلبستگی دانش آموزان آزار دیده اجتنابی و دوسوگرا می باشد و سبک دلبستگی دانش آموزان آزار ندیده ایمن می باشند. عزت نفس دانش آموزان آزار دیده از دانش آموزان آزار ندیده کمتر است. عزت نفس دانش آموزان دختر و پسر آزار دیده کمتر از عزت نفس دانش آموزان آزار ندیده می باشد. والدین دانش آموزانی که تحصیلات آنان کمتر از دیپلم می باشد فرزندان آنان کمترین سبک دلبستگی ایمن و بیشترین سبک دلبستگی دوسوگرا و اجتنابی را دارند و والدین دانش آموزانی که تحصیلات آنان فوق لیسانس و لیسانس می باشد فرزندان آنان بیشترین سبک دلبستگی ایمن و کمترین سبک دلبستگی دوسوگرا و اجتنابی را دارند هر چه تحصیلات والدین دانش آموزان بیشتر باشد عزت نفس فرزندان آنان بیشتر می باشد. دانش آموزانی که والدین آنان بازنشسته شده اند بیشترین سبک دلبستگی ایمن و کمترین سبک دلبستگی اجتنابی و دانش آموزانی که والدین آنان دارای شغل آزاد می باشند کمترین سبک دلبستگی ایمن و بیشترین سبک دلبستگی اجتنابی را دارند. عزت نفس دانش آموزانی که شغل والدین آنان کارمند یا بازنشسته می باشد بیشتر از دانش آموزانی که شغل والدین آنها آزاد می باشد، است. بین سبک دلبستگی اجتنابی با میزان انواع آزار کودکان (غفلت و بی توجهی، جسمی، عاطفی و جنسی) رابطه مثبت معنی داری وجود دارد. عبارت دیگر دانش آموزان آزار دیده بیشتر سبک دلبستگی اجتنابی دارند. با افزایش میزان آزار در کودکان از میزان عزت نفس آنان کاسته می گردد

کلید واژه: سبک دلبستگی، عزت نفس، دانش آموز، آزار دیده

## فهرست مطالب

صفحه

عنوان

### فصل اول کلیات طرح

.....	تقدیم به
.....	سیاسگزاری
الف.....	فهرست مطالب
ث.....	فهرست جداول
ح.....	چکیده
۲.....	۱-۱ مقدمه
۴.....	۲-۱ بیان مساله
۶.....	۳-۱ اهمیت و ضرورت پژوهش
۸.....	۴-۱ اهداف تحقیق
۸.....	۵-۱ فرضیه های تحقیق
۹.....	۶-۱ تعریف مفاهیم و واژه ها

### فصل دوم ادبیات پژوهش

۱۲.....	۱-۲ مقدمه
۱۲.....	۲-۲ مبانی نظری کودک آزاری
۱۲.....	۳-۲ تعاریف کودک آزاری
۱۴.....	۴-۲ انواع کودک آزاری
۱۴.....	۱-۴-۲ آزار جسمی
۱۸.....	۲-۴-۲ آزار عاطفی
۲۰.....	۳-۴-۲ آزار جنسی
۲۱.....	۴-۴-۲ غفلت و بی توجهی
۲۳.....	۵-۲ شیوع کودک آزاری

۲۳	..... ۱-۵-۲ شیوع کودک آزاری در جهان.
۲۵	..... ۲-۵-۲ شیوع کودک آزاری در ایران.
۲۶	..... ۶-۲ عوامل روانی کودک آزاری.
۲۹	..... ۷-۲ پیامدهای کودک آزاری.
۲۹	..... ۱-۷-۲ تاثیر آزار بر بعد عاطفی شخصیت.
۲۹	..... ۱-۱-۷-۲ دل بستگی.
۳۰	..... ۲-۱-۷-۲ احساسات و هیجانات.
۳۱	..... ۳-۱-۷-۲ عزت نفس.
۳۲	..... ۴-۱-۷-۲ افسردگی و اضطراب.
۳۵	..... ۸-۲ مبانی نظری سبک دل بستگی.
۳۵	..... ۹-۲ تعریف سبک دل بستگی.
۳۷	..... ۱۰-۲ ابعاد سبک های دل بستگی.
۳۸	..... ۱۱-۲ انواع سبک های دل بستگی و ویژگیهای آنان.
۳۸	..... ۱-۱۱-۲ دل بستگی ایمن.
۳۹	..... ۲-۱۱-۲ دل بستگی دوسوگرا / اضطرابی.
۳۹	..... ۳-۱۱-۲ دل بستگی اجتنابی.
۴۱	..... ۱۲-۲ ماهیت و کیفیت دل بستگی.
۴۱	..... ۱-۱۲-۲ ماهیت دل بستگی.
۴۲	..... ۲-۱۲-۲ کیفیت دل بستگی.
۴۴	..... ۱۳-۲ تفاوت های فردی در کیفیت دل بستگی.
۴۶	..... ۱۴-۲ سبک دل بستگی بزرگسالان.
۴۸	..... ۱۵-۲ نقش سبک های دل بستگی و مشکلات رفتاری کودکان.
۵۰	..... ۱۶-۲ تعریف عزت نفس.
۵۵	..... ۱۷-۲ تحقیقات پیشین.
۵۵	..... ۱-۱۷-۲ پژوهش های داخل کشور.
۶۲	..... ۲-۱۷-۲ تحقیقات خارج از کشور.
۶۷	..... ۱۸-۲ جمع بندی و نتیجه گیری از تحقیقات داخلی و خارجی.



## فصل سوم روش اجرای تحقیق

۶۸.....	۱-۳ مقدمه
۶۹.....	۲-۳ طرح تحقیق
۶۹.....	۳-۳ جامعه آماری
۶۹.....	جدول ۳-۱ توزیع جامعه آماری
۷۰.....	۴-۳ نمونه و روش نمونه گیری
۷۰.....	۵-۳ ابزار پژوهش
۷۱.....	۱-۵-۳ پرسشنامه عزت نفس کوپراسمیت
۷۲.....	۲-۵-۳ مقیاس سبک‌های دلبستگی بزرگسالان
۷۳.....	۳-۵-۳ مقیاس کودک آزاری
۷۳.....	۶-۳ روش جمع آوری اطلاعات
۷۴.....	۷-۳ روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

## فصل چهارم تحلیل یافته ها

۷۶.....	۱-۴ مقدمه
۷۷.....	۲-۴ یافته ها

## فصل پنجم بحث و نتیجه گیری

۹۱.....	۱-۵ خلاصه
۹۳.....	۲-۵ بحث و نتیجه گیری
۱۰۳.....	۳-۵ محدودیت ها
۱۰۳.....	۴-۵ پیشنهادها
۱۰۳.....	۱-۴-۵ پیشنهادهای کاربردی
۱۰۴.....	۲-۴-۵ پیشنهادهای پژوهشی
۹۹.....	منابع
.....	پیوست ها

## فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۲-۱ ابعاد سبک های دلبستگی.....	۳۷
جدول ۲-۲ سبک های دلبستگی براساس نگرش افراد نسبت به خود و دیگران.....	۳۷
جدول ۴-۱ فراوانی و درصد دانش آموزان آزار دیده و آزار ندیده.....	۷۷
جدول ۴-۲ فراوانی و درصد دانش آموزان بر حسب جنسیت.....	۷۷
جدول ۴-۳ فراوانی و درصد دانش آموزان بر حسب نوع آزار.....	۷۸
جدول ۴-۴ فراوانی و درصد بر حسب شغل پدر.....	۷۸
جدول ۴-۵ فراوانی و درصد بر حسب شغل مادر.....	۷۸
جدول ۴-۶ فراوانی و درصد بر حسب تحصیلات پدر.....	۷۹
جدول ۴-۷ فراوانی و درصد بر حسب تحصیلات مادر.....	۷۹
جدول ۴-۸ آزمون T بین سبک های دلبستگی دانش آموزان آزار دیده و آزار ندیده.....	۸۰
جدول ۴-۹ آزمون T بین عزت نفس دانش آموزان آزار دیده و آزار ندیده.....	۸۱
جدول ۴-۱۰ میانگین سبک دلبستگی دانش آموزان دختر و پسر آزار دیده و آزار ندیده.....	۸۱
جدول ۴-۱۱ تحلیل واریانس دوطرفه بین سبک دلبستگی دانش آموزان دختر و پسر آزار دیده و آزار ندیده.....	۸۲
جدول ۴-۱۲ میانگین عزت نفس دانش آموزان دختر و پسر آزار دیده و آزار ندیده.....	۸۳
جدول ۴-۱۳ تحلیل واریانس بین عزت نفس دانش آموزان دختر و پسر آزار دیده و آزار ندیده.....	۸۳

- جدول ۴-۱۴ میانگین سبک دلبستگی دانش آموزان دختر و پسر آزار دیده ..... ۸۴
- جدول ۴-۱۵ تحلیل واریانس بین سبک دلبستگی دانش آموزان آزار دیده بر حسب تحصیلات والدین ..... ۸۴
- جدول ۴-۱۶ میانگین عزت نفس دانش آموزان آزار دیده بر حسب تحصیلات والدین ..... ۸۵
- جدول ۴-۱۷ تحلیل واریانس بین عزت نفس دانش آموزان آزار دیده بر حسب تحصیلات والدین ..... ۸۵
- جدول ۴-۱۸ میانگین سبک دلبستگی دانش آموزان دختر و پسر آزار دیده بر حسب شغل والدین ..... ۸۶
- جدول ۴-۱۹ تحلیل واریانس بین سبک دلبستگی دانش آموزان آزار دیده بر حسب شغل والدین ..... ۸۶
- جدول ۴-۲۰ میانگین عزت نفس دانش آموزان دختر و پسر آزار دیده بر حسب شغل والدین ..... ۸۷
- جدول ۴-۲۱ تحلیل واریانس بین عزت نفس دانش آموزان آزار دیده بر حسب شغل والدین ..... ۸۷
- جدول ۴-۲۲ ضریب همبستگی بین سبک های دلبستگی با انواع آزار دانش آموزان آزار دیده ..... ۸۸
- جدول ۴-۲۳ ضریب همبستگی بین عزت نفس با انواع آزار دانش آموزان آزار دیده ..... ۸۹

# فصل اول

## کلیات طرح

## ۱-۱ مقدمه

هرچند پدیده کودک آزاری از اعصار دور - جوامع انسانی وجود داشته، لیکن تنها در سال های اخیر به صورت علمی مورد توجه قرار گرفته و مبارزه با آن به تدریج آغاز گشته است. آزار کودکان در سطوح و اشکال مختلفی از جمله آزار جسمی مانند کتک زدن یا انواع تنبیه های بدنی، آزار روانی و عاطفی مانند بی توجهی و غفلت از برآوردن نیازهای اولیه ی کودکان و آزار جنسی در بیشتر جوامع امروزی وجود دارد (بارکر<sup>۱</sup>، ۱۹۹۰ به نقل از رئیسی، ۱۳۸۲).

طبق تعریف سازمان جهانی بهداشت (۱۹۹۹) کودک آزاری جسمی عبارت است از هر تعاملی که منجر به آسیب واقعی بالفعل یا بالقوه گردد و تا حد معقولی در کنترل والد یا شخص سرپرست و یا مورد اعتماد کودک باشد. کودک آزاری ممکن است یک بار یا به دفعات رخ دهد (حسینی سده، ۱۳۸۰).

هیچ آمار دقیقی از بروز کودک آزاری در دست نیست. تخمین های گوناگونی از چند هزار تا چندین میلیون در این مورد وجود دارد. بر طبق آمار موجود، سالانه حدود سه میلیون کودک در آمریکا (چهار درصد تمام کودکان زیر ۱۷ سال) به شدت مورد ضرب و جرح قرار می گیرند (لویین<sup>۲</sup>، ۱۹۹۵). طبق گزارش اداره خدمات بهداشتی و انسانی آمریکا<sup>۳</sup> در سال ۲۰۰۰. از هر ۱۰۰۰ کودک آمریکایی ۳۰ نفر مورد غفلت ۱۸ نفر مورد آزار جسمی، جنسی و روانی قرار گرفته اند. تحقیقات برابیر<sup>۴</sup> (۱۹۹۶). درون (۱۹۹۸)، مولن<sup>۵</sup> (۱۹۹۸)، استیون و سیمونز<sup>۶</sup> (۱۹۹۹)، برابیر و الیوت<sup>۷</sup> (۲۰۰۳)، کامینو (۲۰۰۰) (به

---

1. Barker  
2. Lewin  
3. U.S. Department of Health and Human Services (USDHHS)  
4. Brier  
5. Mullen  
6. Steven & Simons  
7. Elliot

نقل از نقوی و همکاران، ۱۳۸۴) کاپلان و سادوک<sup>۱</sup> (۱۳۸۳) نشان داده اند که کودک آزاری و مخصوصاً سوء استفاده جنسی، بویژه در سنین پایین می تواند موجب مسائلی چون مشکلات رفتاری، مسائل اجتماعی، اشتغال ذهنی با مسائل جنسی، کاهش توانایی های شناختی و پیشرفت تحصیلی، بی اعتمادی کاهش عزت نفس، افسردگی، خشم و احساس گناه گردد.

مطالعات هیلدیارد و ولف<sup>۲</sup> (۲۰۰۲) نشان داد که کودکان مورد غفلت قرار گرفته کمتر در تعاملات اجتماعی با سایر کودکان شرکت می کنند، سازگاری اجتماعی و تحصیلی این کودکان ضعیف بوده و به طور مداوم از تعاملات دوری می کنند. همچنین، پولاک و سیکچتی، هورنانگ و رید<sup>۳</sup> (۲۰۰۰) متوجه شدند کودکانی که از لحاظ جسمی و روانی مورد غفلت واقع شده اند، نسبت به همسن و سالان خود، مشکلات قابل توجهی در سازگاری شخصی و هیجانی، رشد شخصیت و تعدیل و تنظیم هیجانات خود دارند.

با توجه به این که دانش آموزان دوره راهنمایی در دوران رشد و تغییر شکل ظاهری جسمی و روحی قرار دارند، بدرفتاری و کودک آزاری تاثیرات بسیار سویی بر رشد عزت نفس آنان دارد. و این تاثیرات در بلند مدت بر همه ی فعالیت های بعدی آنان نیز اثر می گذارد. از آنجایی که این دانش آموزان مدیران آینده کشور می باشند ضروری است که بیش از این مورد توجه قرار گیرند. با توجه به تحقیقات اندکی که در مورد سبک دلبستگی و عزت نفس دانش آموزان آزار دیده صورت گرفته است در این تحقیق به بررسی این موضوع پرداخته شده است.

---

<sup>۱</sup> . Kaplan & Sadock

<sup>۲</sup> . Hidayard & Wolfe

<sup>۳</sup> . Pollack, Cicchetti, Hornung, & Reed

## ۱-۲ بیان مساله

کودکان به دلایل مختلف از جمله سن کم و نداشتن مهارت های کافی همواره آسیب پذیرترین اقشار جامعه هستند و قادر به حفاظت از خود نبوده و نیاز به حمایت بزرگسالان به خصوص والدین خود دارند. در صورت عدم کفایت و ناشایستگی والدین، مسائل و مشکلاتی از جمله کودک آزاری توسط آنها رخ می دهد. کودک آزاری یکی از معضلات بزرگ اجتماعی است که تمام جوامع را، چه پیشرفته و چه در حال توسعه، در بر می گیرد (خوشابی، ۱۳۸۶).

سبک های دلبستگی، الگوهای عملیاتی هستند که از مراقبین به فرزندان منتقل شده و نوع روابط مادر کودک تحت تأثیر این الگوها قرار دارد (میکولینسر، شاور و هورش<sup>۱</sup>، ۲۰۰۴). بنابراین، تجارب دلبستگی در کودکی تأثیر عمیقی بر تحول شخصیت و روابط دلبستگی بعدی در زندگی دارد (کاندون<sup>۲</sup>، ۱۹۹۳ به نقل از مومن زاده، ۱۳۸۱). در واقع رفتار دلبستگی کودک به تدریج در خلال تحول بهنجار، برای تضمین روابط عاطفی بین یک بزرگسال و بزرگسال دیگر بروز کرده و تجربه های فرد با چهره های دلبستگی در خلال سال های رشد نیافتگی (دوره های کودکی و نوجوانی)، مسیر رفتار و الگوهای دلبستگی وی را تعیین می کنند. بدین ترتیب روابط عاطفی فرد در سراسر زندگی، به چگونگی توسعه یافتگی رفتار دلبستگی در چارچوب شخصیت وی، وابسته است (دادستان، ۱۳۸۳).

بالبی<sup>۳</sup> (۱۹۶۹) فرایند شکل گیری دلبستگی<sup>۴</sup> (پیوند عاطفی) نوزاد به مادر را تشریح کرد و نشان

داد که تشکیل چنین پیوندی و تجربه امنیت در چارچوب این پیوند سنگ بنای تحول و کنش وری در

---

<sup>۱</sup>.Mikulincer, Shaver & Horesh

<sup>۲</sup>.Condon

<sup>۳</sup>.Bowlby

<sup>۴</sup>.Attachment

افراد است (بشارت، غفوری و رستمی، ۱۳۸۶). پیرو تحقیقات بالبی و همکاران (۱۹۷۸) در مورد دلبستگی سه سبک دلبستگی ایمن، اجتنابی و دوسوگرا<sup>۱</sup> تشخیص دادند.

هانتسینگر و لوکن<sup>۲</sup> (۲۰۰۴) با بررسی ۷۹۳ دانشجو نشان دادند، افراد واجد سبک دلبستگی ایمن در مقایسه با افراد نایمن رفتارهای سالم تر و عزت نفس بالاتری دارند و عزت نفس نقش واسطه ای در ارتباط بین سبک دلبستگی و رفتار سالم ایفا می کند. بنابراین، عزت نفس که از آغاز زندگی با سبک دلبستگی به صورت معنا دار تعامل دارد، می تواند کلید رفتارهای سالم پیشگیرانه باشد.

سبک دلبستگی کودک بعنوان یک عامل تحولی مهم نقش پراهمیتی بر وضعیت رفتاری کودک دارد که این تأثیر از طریق الگوهای عملی درونی از «چهره دلبستگی» و از «خود» عمل می کند. مطالعات مختلف دال بر آنند که رفتارهای سازش نیافته در کودکان دارای سبک های دلبستگی نایمن بیشتر است (موس، پرنس، گوسلم، روسی یو<sup>۳</sup>، ۱۹۹۶؛ سولومون، جورج، دجونگ<sup>۴</sup>، ۱۹۹۵).

کاهش عزت نفس و آسیب دیدگی مفهوم خود در کودکان و نوجوانان ممکن است منجر به سرزنش خود، بیزاری، شرم، تحقیر و احساس گناه گردد و آنها نسبت به مردم، زندگی و آینده بدبین شوند. نوجوان آزار دیده در کسب یک هویت منسجم، یکپارچه از خود ناتوان بوده و ممکن است هویتی مغایر با ارزش های جامعه برگزیند و رفتارهای بزهکارانه، خشونت آمیز، سوء مصرف مواد و فرار از خانه در پیش گیرند (کار و هارتر، ۱۹۹۹، به نقل از حسینی سدهی، ۱۳۸۰).

در این پژوهش با توجه به اهمیت عزت نفس بر زمینه های متفاوت زندگی مانند تحصیلی، رفتارهای بزهکارانه و... و نیز تأثیر پذیری آن از سبک دلبستگی، و با توجه به این که تحقیقات بسیار کمی در داخل کشور در رابطه با سبک دلبستگی و عزت نفس دانش آموزان آزار دیده و آزار ندیده

---

<sup>۱</sup>.Secure , Avoidant & Ambivalent

<sup>۲</sup>.Hintsinger & Leucken

<sup>۳</sup>. Moss, Gosselim & Rousseau

<sup>۴</sup>. De Jong



صورت گرفته است، لذا در این تحقیق به بررسی مقایسه سبک دلبستگی و عزت نفس دانش آموزان آزار دیده و آزار ندیده پرداخته می شود.

## ۱-۳ اهمیت و ضرورت پژوهش

هر چند پدیده کودک آزاری از اعصار دور در جوامع انسانی وجود داشته است، لیکن تنها در سال های اخیر بصورت علمی مورد توجه قرار گرفته و مبارزه با آن به تدریج آغاز گشته است. آزار کودکان به اشکال مختلفی از جمله آزار جسمی مانند کتک زدن یا انواع تنبیه های بدنی، آزار روانی و عاطفی مانند بی توجهی، غفلت از برآوردن نیازهای اولیه ی کودکان و آزار جنسی، در بیشتر جوامع امروزی وجود دارد.

تأحدود دو دهه قبل گمان می رفت که خانواده به سبب وجود روابط صمیمی و محبت آمیز، بهترین مکان برای زندگی بزرگسالان و رشد و شکوفایی عاطفی و جسمانی کودکان و نوجوانان است. اما با کمال تعجب، نتایج تحقیقات مشخص نموده است که نه تنها خانواده های "مسئله دار" بلکه خانواده هایی که به ظاهر معمولی یا مطلوب هستند هم ممکن است نسبت به کودکان خود بد رفتار باشند (اعزازی، ۱۳۸۰). در حقیقت، بیشتر خشونت ها در خانواده ها روی می دهند. به عنوان مثال، کودکان آمریکایی چنان در معرض خشونت های اعضای خانواده خود قرار دارند که خانواده را پس از نیروهای نظامی خشن ترین نهاد اجتماعی نامیده اند (گلس و استراوس<sup>۱</sup>، ۱۹۸۸ به نقل از شهنی ییلاق، ۱۳۸۶).

بسیاری از خانواده ها بر این باورند که تنبیه بدنی شیوه ای مناسب جهت تربیت کودکان می باشد. تقریباً نیمی از والدین در آمریکا جهت اصلاح بد رفتاری کودکان خود به تنبیه بدنی متوسل

---

<sup>۱</sup> . Gelles, & Straus

می شوند (صدیق سروستانی، ۱۳۸۵). بر طبق آمار موجود، سالانه حدود سه میلیون کودک (چهار درصد کودکان زیر ۱۷ سال) به شدت مورد ضرب و جرح قرار می گیرند. همچنین طبق گزارش اداره خدمات بهداشتی و انسانی آمریکا<sup>۱</sup> در سال ۲۰۰۰ از هر ۱۰۰۰ کودک آمریکایی ۳۰ نفر مورد غفلت و ۱۸ نفر مورد آزار جسمی، جنسی و روانی قرار گرفته اند (شهنی بیلاق، ۱۳۸۶).

تحقیقات نشان داده اند سوء رفتار موجب کاهش عزت نفس گردیده و کاهش عزت نفس منجر به بروز بسیاری از آسیب های روانی مانند افسردگی، اضطراب و بسیاری از مشکلات جسمی دیگر می شود (هاردینگ، ۲۰۰۲؛ آسای و اولسون، ۲۰۰۴ و تیستر، ۲۰۰۴ به نقل از وحدت نیا، ۱۳۸۵).

ایرلند، اسمیت و تورنبری<sup>۲</sup> (۲۰۰۲) در مطالعه گروهی از نوجوانان دریافتند که آزارهای دوران کودکی با رفتارهای ناسازگارانه و ضد اجتماعی و عدم سازش با همسالان در نوجوانی رابطه دارد. سرزنش خود، احساس گناه به خاطر حادثه رخ داده و مشکل در تنظیم هیجانات از دیگر مشکلات کودکان آزار دیده است. کودکانی که مورد آزار قرار می گیرند عزت نفس و اعتماد به نفس پائینی دارند و خود را کمتر از دیگران می دانند.

با توجه به این که کودک آزاری تاثیرات بلند مدتی بر افراد آزار دیده بر جای می گذارد و این افراد در بزرگسالی اساس و ارکان جامعه بر تشکیل می دهند و از آنجایی که کودکان امروز مسئولین و مدیران آینده کشور خواهند بود بنابراین نیازمند کودکانی با سلامت روانی و جسمی و عزت نفس بالا می باشیم بنابراین ضروری است تا عوارض و آثار کودک آزاری شناسایی شود. در نتیجه این تحقیق درصدد بررسی مقایسه سبک دلبستگی و عزت نفس دانش آموزان آزار دیده و آزار ندیده می باشد.

---

<sup>۱</sup> . U.S. Department of Health and Human Services

<sup>۲</sup> . Ireland, Smith, & Thornberry

## ۱-۴ اهداف تحقیق

هدف اصلی تحقیق مقایسه سبک دلبستگی و عزت نفس دانش آموزان راهنمایی آزار دیده و آزار ندیده در شهر شیراز می باشد. و اهداف جزئی زیر نیز مورد بررسی قرار می گیرد.

### ۱-۴-۱ اهداف جزئی

مقایسه سبک های دلبستگی در دانش آموزان آزار دیده و آزار ندیده

مقایسه عزت نفس در دانش آموزان آزار دیده و آزار ندیده

بررسی تاثیر تعاملی جنسیت دانش آموزان آزار دیده و آزار ندیده بر سبک های دلبستگی

بررسی تاثیر تعاملی جنسیت دانش آموزان آزار دیده و آزار ندیده بر عزت نفس.

بررسی تاثیر تعاملی تحصیلات پدر و مادر بر سبک های دلبستگی دانش آموزان آزار دیده

بررسی تاثیر تعاملی تحصیلات پدر و مادر بر عزت نفس دانش آموزان آزار دیده

بررسی تاثیر تعاملی شغل پدر و مادر بر سبک های دلبستگی دانش آموزان آزار دیده

بررسی تاثیر تعاملی شغل پدر و مادر بر عزت نفس دانش آموزان آزار دیده

بررسی رابطه بین سبک های دلبستگی و انواع آزار در دانش آموزان آزار دیده

بررسی رابطه بین عزت نفس و انواع آزار در دانش آموزان آزار دیده

## ۱-۵ فرضیه های تحقیق

۱- بین سبک های دلبستگی (ایمن، دوسوگرا، اجتنابی) دانش آموزان آزار دیده و آزار ندیده تفاوت

معنی داری وجود دارد.

۲- بین عزت نفس دانش آموزان آزار دیده و آزار ندیده تفاوت معنی داری وجود دارد.

۳- جنسیت دانش آموزان آزار دیده و آزار ندیده تاثیر تعاملی معنی داری بر سبک های دلبستگی (ایمن، دوسوگرا، اجتنابی) آنان دارد.

۴- جنسیت دانش آموزان آزار دیده و آزار ندیده تاثیر تعاملی معنی داری بر عزت نفس آنان دارد.

۵- تحصیلات والدین تاثیر تعاملی معنی داری بر سبک های دلبستگی (ایمن، دوسوگرا، اجتنابی) دانش آموزان آزار دیده دارد.

۶- تحصیلات والدین تاثیر تعاملی معنی داری بر عزت نفس دانش آموزان آزار دیده دارد.

۷- شغل والدین تاثیر تعاملی معنی داری بر سبک های دلبستگی (ایمن، دوسوگرا، اجتنابی) دانش آموزان آزار دیده دارد.

۸- شغل والدین تاثیر تعاملی معنی داری بر عزت نفس دانش آموزان آزار دیده دارد.

### ۱-۵-۱ فرضیه های جانبی

۹- بین سبک های دلبستگی و انواع آزار دانش آموزان آزار دیده رابطه معنی داری وجود دارد.

۱۰- بین عزت نفس و انواع آزار دانش آموزان آزار دیده رابطه معنی داری وجود دارد.

## ۱-۶-۱ تعریف مفاهیم و واژه ها

### ۱-۶-۱ تعاریف نظری

**سبک دلبستگی:** سبک دلبستگی<sup>۱</sup> الگویی تفهیم یافته از پاسخ به روابط صمیمانه فرد است که

تصور می شود تجربیات قبلی روابط صمیمانه، منعکس می کند و در طول زمان، ثبات نسبی دارد (فینی و

نولر<sup>۲</sup>، ۱۹۹۶ فیض آبادی، ۱۳۸۶).

---

<sup>۱</sup> . Attachment Styles

<sup>۲</sup> . Feeny & Noller